

De sidste dages hellige

Ved indgangen til gymnastiksalen, en vældig spændbuet træbygning, var Lars Kristensen ved at ordne billetterne til møder og spisning sammen med en høj, svær, halvskaldet mand, hvis kinder og hage skjultes af et stort, rødblondt skæg. Han havde træben og støttede sig under gangen tungt paa sin svære knortekæp. Det var Torben Smed fra Bølle.

I mange år havde han solgt billetter til skolens møder: Halvtreds øre for et enkelt foredrag; en krone for en hel dag, og to kroner og halvtreds for adgangskort til alle tre dage; ”Grundtvigianernes store åndelige ædegilde” som provst Sparling spøgende kaldte det.

Selv blev provsten set af og til ved møderne, men aldrig mere end et foredrag pr. dag. Hyppigst var det pastor Wagners. Den mand bekræfter mig saa godt i mine højkirkelige meninger, plejede provsten bagefter at sige.

Torben Smed derimod fulgte ivrigt alle talerne fra den halvåbne dør, skønt han hævdede selv at høre til ”De sidste dages hellige”, som han kaldte mormonerne.

Med endnu større omhu fulgte han måltiderne ved foredragsholderens bord inde i den grønne stue. Og samtidig lyttede han nøje efter deres samtale, mens hans vældige kæbemuskler arbejdede, og de blå, udhævede øjne i ryk flyttede sig fra den ene til den anden.

Han havde én gang for alle erhvervet sig ret til at spise med inde ved de udvalgtes bord. For skønt Eline var en jævn og dybt folkelig højskolemor, fandt hun det naturligt, at de der ydede den åndelige føde ved festen ogsaa til gengæld nød en noget bedre legemlig røgt end den helt igennem kun modtagende flok; en synsmåde Torben Smed fuldt ud delte, da den skaffede ham mangan god smaus og lejlighed til at se de mange mærkelige størrelser paa nært hold.

Kun en gang var denne hans særret alvorligt i fare. En af talerne misbrugte paa det groveste den ret, talernavnet gav ham, indtil en kollega, en mager mørkhudet globetrotter benyttede lejligheden, mens den anden snappede en mundfuld af den gode mad, til at spørge den svære tavse mand ved bordenden, der spiste saa bravt og fulgte den teologiske udredning saa interesseret, om hans mening.

Torben Smed suttede sindigt sit skæg rent og forkyndte med vældig røst: **”Jeg hører til de sidste dages hellige”**.

Og saa fik de tilstedeværende i de seks til otte næste minutter den grundigste udredning af Mormons lære, som de nogensinde havde været ude for. Den sluttede først, da Elise Ring kom ind fra køkkenet, forstod situationen og fik stoppet munden paa den veltalende mormon. Straks var det hendes mening at flytte smeden ud i den store

spisestue, men da hendes mand om aftenen havde forklaret baggrunden for Torbens kraftudfoldelse, lo hun og lod nåde gaa for ret. Og Torben Smed, der fuldt ud havde forstået den trussel, der lå bag fru Rings ord og blik, tav siden forsigtigt med sin forkyndelse.

Hændte det, at en vældig røst forkyndte: ”Jeg hører til de sidste dages hellige”, saa behøvedes der kun et blik fra husmoderen eller et forsigtigt kremt fra forstander Ring, før forkynderen stak piben ind.

Den første mødedag stillede Torben Smed fra tidlig morgen, helligdagspudset og feststemt. Naar spørgsmålet om billetter var bragt i orden, laasede smeden hele beholdningen ned i skuffen paa billetbordet, hældte byttepengene fra cigarkassen over i sin vældige snørepung og gik paa opdagelsestogt gennem skolens mange bygninger,

Travlhed, opstemthed og fornemmelsen af de mange mennesker om sig var en husvalse for den enbenede mand. Glemte var den lille sodede smedje derhjemme; de snævre ildelugtende rum og den sure, sjuskede kvinde. Smeden huskede ikke længere den opkørte gade og den rodede plads udenfor smedjen, hvor bønderne holdt med deres tvære miner for at få skoet en balstyrig plag eller klage over et plovskær, der ikke var rettidig færdig.

Vaardal blev i hans fantasi til selve Utah, den hellige stad med Tabernaklet, hvor de udvalgte samles til lovprisning.

Smeden gik rundt tavs, med sammenknebne øjne i en henrykkelsens rus, der varede alle tre dage igennem. Naar han sad ved indgangen og lyttede til sangen, der steg svulmende op mellem de høje spændbuer, og følte den store forsamlings spændte lytten efter den fjerne røst fra talerstolen under billedet af Ansgar, som døber de små børn; ja, saa fyldtes Torben Smed af andagt.

Det var ikke ordenes indhold, der greb ham, men stemmen, myndigheden i røsten, helligheden i hele oplevelsen. Uden at han selv var klar over det, bekræftede de grundtvigske efterårsmøder i ham forvisningen om at være ”en af de sidste dages hellige”, Mormons sande søn. Og han omfattede Vaardal og alt dens med en hengivenhed, som var den store gymnastiksal med de nøgne, kalkede vægge og de vældige buer selve Mormons helligdom, den han aldrig naaede at se, men altid drømte om.

Efterskrift: Beretningen er forfattet af min farfar, Eilif Jørgensen, som var født og opvokset på Høng Højskole på Sjælland. Barndommen og ungdomslivet har inspireret ham til en række noveller, som blandt andet fortæller om højskolelivet og det lille samfund, som højskolen var en del af.

Mads-Bjørn Jørgensen, november 2023